

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

مراد مرادی^۱، سیامک محمدی^۲، الهام ناصری^۳، لیلا پنجه حیدری^۴

چکیده

اقدام به قتل به عنوان یکی از حادثترین انواع بزه و جرم و به عنوان یکی از گناهان بزرگ در اسلام است قتل پیامدهای گوناگونی برای خانواده‌ها به همراه دارد، قتل و علل منجر به ارتکاب چنین عملی از عوامل اجتماعی مهم و تأثیرگذار بر امنیت اجتماعی است شهر تهران به عنوان پایتخت و شرایط و موقعیت ژئوپلیتیکی خاص خود در معرض این آسیب قرار دارد؛ بنابراین هدف از انجام این تحقیق، بررسی علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی در شهر تهران است در پژوهش حاضر از روش تحقیق پیمایشی استفاده شده که این امر به وسیله استفاده از تهیه پرسش‌نامه همراه با مصاحبه (با محکومین به قتل) برای جمع‌آوری اطلاعات از پاسخ‌گویان است نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که در بررسی آمار، بیشترین مورد فوت مشکوک بوده و کمترین مورد نیابت قضایی بوده و سپس قتل عمد بوده است.

کلیدواژه‌ها: امنیت اجتماعی، شهر تهران، قتل.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت رسانه.

۲. کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی.

۳. دکتری علوم تربیتی - برنامه‌ریزی درسی.

۴. کارشناس علوم اجتماعی - پژوهشگری.

مقدمه

قتل از جمله جرائمی است که تأثیر مخرب شدیدی بر روحیه افراد داشته و احساس ناامنی را در جامعه القاء می‌کند حال چنانچه در اثر وقوع یک قتل در درون خانواده، دامنه این احساس ناامنی به درون خانواده کشیده شود احساس ناامنی به صورت یک مسئله جدی نمود پیدا خواهد کرد زیرا افراد، خانواده را مأمنی برای خود می‌دانند و برای فرار از مشکلات روزمره به آن پناه می‌آورند؛ اما وقتی این محل را نیز قابل اعتماد نیابند مسئله شکل حادثی پیدا خواهد کرد و اعتماد که پایه و اساس بسیاری از روابط بشری است، از دست می‌رود و باعث بروز بحران و تنش در جامعه خواهد گردید از سویی دیگر در چنین محیط متشنجی خانواده در انجام کارکردهای خود به عنوان نهاد پایه دچار اختلال و بحران خواهد شد و یکی از کارکردهای مهم آن، یعنی تربیت و آماده‌سازی فرزندان برای زندگی آینده انجام نخواهد پذیرفت که به نوبه خود باعث بروز مشکلاتی برای جوامع خواهد گردید از جمله این مشکلات به بروز و افزایش خشونت می‌توان اشاره کرد که هزینه‌های سنگینی از جنبه‌های مختلف به جوامع تحمیل خواهد کرد.

بیان مسئله: قتل به مثابه یکی از اشکال خشونت یا پرخاشگری و به عنوان یکی از آسیب‌های اجتماعی و جرم محسوب می‌شود این جرم یا کجروی ماهیتی اجتماعی داشته و بیشتر در تعاملات بین شخصی و بین گروهی رخ می‌دهد که امنیت اجتماعی افراد و گروه‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد.

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

نظم و امنیت جزء ناگزیر و ضروری زندگی است و برقراری آن یکی از وظایف اصلی دولت بلکه اصلی‌ترین کار یک حکومت است، امنیت محقق نمی‌شود مگر با شناسایی عواملی که مخل امنیت جامعه هستند که یکی از این عوامل قتل است سابقه وقوع قتل را می‌توان تا سپیده‌دم تاریخ بشری جستجو کرد؛ زمانی که آدم و حوا به علت ارتکاب عمل نپهی شده از بهشت رانده شدند و پسرشان قابیل برادر خود هابیل را به قتل رسانید، جنایت و قتل آغاز شد بر همین اساس می‌توان گفت قتل نفس از جمله جرائمی است که ریشه در پیدایش انسان در روی زمین دارد و شاید بتوان نخستین جرم در تاریخ بشر را قتل عمد تلقی کرد.

آدمی که همیشه در جمع و با جمع تعریف می‌یابد، حراست و پاسداری از اجتماعی را برعهده دارد که تماس و ارتباط میان افراد را فراهم می‌کند اجتماعات به انسان هستی می‌بخشند و ضمن ایجاد پیوند میان انسان‌ها نیازهای آنان را نیز برآورده می‌کنند؛ بنابراین تضمین امنیت اجتماعی انسانی لازم و ضروری است چرا که حیات انسان در گرو آن است و اختلال در ساز و کار آن موجب ناامنی و پریشانی احوال انسان خواهد بود (افتخاری و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۱).

امنیت اجتماعی یکی از هدف‌های اصلی جوامع و نظام‌های سیاسی محسوب می‌شود ایجاد و حفظ امنیت و در پی آن افزایش ثبات و توسعه منافع ملی، همواره مدنظر رهبران سیاسی و مردم کشورهاست؛ بنابراین برای نیل به آن ضروری است تا اقدام‌های گوناگونی به عمل آید یکی از این‌گونه اقدام‌ها، شناسایی تهدیدها و عوامل برهم زننده امنیت است از مهم‌ترین مقتضیات شرایط کنونی کشور درک واقع‌بینانه از جامعه، تحولات، فرصت‌ها، ظرفیت‌ها، تهدیدهای ملی و نگرانی‌هایی است که در شرایط کنونی با آن مواجه هستیم تنها با درک واقع‌بینانه از شرایط است که می‌توان با تدبیر و تمهید، به حل مشکلات جامعه همت گماشت و از فرصت‌ها برای تعمیق روند توسعه و تأمین امنیت ملی کشور بهره‌برداری کرد؛ نمونه بارز این تهدیدها، شرایطی است که در زمینه نابرابری‌های اجتماعی در فضای شهر تهران و شهرهای تابعه وجود دارد.

شهر تهران به عنوان پایتخت و شرایط و موقعیت ژئوپلیتیکی خاص خود در معرض این آسیب قرار دارد امروزه جامعه‌شناسان با رویکردی نوین، رفتارهای انحرافی مانند ارتکاب به قتل را کشمکش بین فرد و جامعه قلمداد می‌کنند ارتکاب به قتل به‌عنوان یک مسئله اجتماعی آثار نامطلوبی بر روی امنیت اجتماعی جامعه بر جای می‌گذارد.

هدف: هدف از این پژوهش، بررسی مسئله علل و عوامل قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی در شهر تهران است.

روش تحقیق: در پژوهش حاضر از روش تحقیق پیمایشی استفاده شده که این امر به‌وسیله استفاده از تهیه پرسش‌نامه همراه با مصاحبه (با محکومین به قتل) برای جمع‌آوری اطلاعات از پاسخ‌گویان است.

برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای، مطالعه کتاب‌ها، مقالات، مجلات، طرح‌های پژوهشی و بانک‌های اطلاعاتی اینترنتی استفاده شده است که با مطالعه موضوع‌های مربوط مختلف پژوهش بیشتر شناخته شده و در رسیدن به هدف پژوهش بسیار مفید است با این حال ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش روش پیمایشی از نوع هم‌بستگی و از طریق ابزار پرسش‌نامه محقق‌ساخته همراه با مصاحبه (با محکومین به قتل) است همچنین از نظر هدف یک بررسی کاربردی و از نظر وسعت پهنانگر، از نظر دامنه یک مطالعه خرد و از نظر زمانی یک بررسی مقطعی است.

در این مطالعه با رویکردی عملیاتی و کاربردی به مقوله امنیت اجتماعی ناشی از عوامل مؤثر بر قتل نگریسته شده و سعی می‌شود ارتباط عوامل مؤثر و سهم این عوامل بر امنیت اجتماعی شهر تهران مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد؛ بنابراین سعی بر آن است مفهوم و مؤلفه‌های مربوط به امنیت اجتماعی تبیین، انجام و راه‌کارهای علمی برای ارتقای امنیت اجتماعی ارائه شود.

مبانی نظری

قتل: قتل به عنوان یک رفتار جنایی به نوعی انگیزه آدمکشی ارادی و عمدی اشاره دارد که سبب می‌شود انسانی منطقی شخص دیگری را به قتل برساند قتل به معنای

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

کشتن یک شخص توسط شخص دیگر است از نظر جرم‌شناسی تنها برخی از قتل‌های عمدی به عنوان رفتار جنایی تعریف شده‌اند تمام قتل‌های عمدی به عنوان قتل و رفتار جنایی طبقه‌بندی نمی‌شوند و ممکن است توجیه‌پذیر باشند؛ برای مثال وقتی افسر پلیس در حال انجام وظیفه فردی را می‌کشد عمل وی به عنوان رفتار جنایی و قتل شناخته نمی‌شود (گلدوزیان، ۱۳۹۵: ۴۷).

قتل عمد: به قتل‌هایی که عمدی طراحی شده‌اند، قتل عمد گفته می‌شود یکی از پدیده‌های مشترک همهٔ زمان‌ها و همهٔ جوامع، قتل نفس است تا حدودی یکی یا چند تا از انواع مختلف قتل نفس در همهٔ جوامع تاریخ وجود داشته است و اغلب یک یا چند نوع آن نیز جرم تلقی شده است؛ بنابراین برخلاف سایر جرائم که نسبت به زمان و مکان مفهومی نسبی پیدا می‌کنند، قتل نفس همیشه جرم شناخته شده است؛ با این تفاوت که در برخی از مراحل و جوامع بشری بعضی از موارد آن استثنا از جرم بوده است مانند کشتن دختران در عهد جاهلیت به وسیلهٔ پدر و کشتن پدران پیر به دست فرزندان در همه جوامع قتل نفس جرم تلقی می‌شود، تنها اختلاف شاید در میزان مجازات مجرم است.

قتل غیر عمد: قتلی است که بدون قصد قبلی برای کشتن یا ضربه‌زدن به شخص مقابل اتفاق افتاده باشد قتل‌های غیر عمد در نظام‌های قضایی بسیاری کشورها در ردهٔ قتل قرار ندارند بلکه به عنوان مرگ تصادفی دسته‌بندی می‌شوند.

تصادفات رانندگی از مصادیق مهم قتل غیر عمد است در این نوع قتل فرد مقصر به قصاص محکوم نمی‌شود بلکه به پرداخت دیه از جنبهٔ حقوق فردی به وراثت متوفی محکوم می‌شود همچنین از جنبهٔ عمومی جرم به جهت قصور انجام داده با حکم قاضی می‌تواند به مجازات‌هایی مانند زندان یا جریمهٔ نقدی محکوم شود (امام هادی، محمدعلی و دیگران، ۱۳۹۲: ۳۹).

تعریف امنیت: در فرهنگ‌های لغت امنیت عبارت است از: در امان بودن، آرامش و آسودگی، حفاظت در مقابل خطر، احساس ایمنی و رهایی از تهدید است، «Secures»

ریشه لاتین واژه امنیت «Security» است که در لغت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است (عبدی، ۱۳۹۴: ۳۱).

تعریف امنیت اجتماعی: توانایی جامعه در دفاع از خصوصیات و ویژگی‌های اساسی خود در برابر تغییرها و تهدیدهای واقعی و احتمالی است و زمانی مطرح می‌شود که جوامع احساس می‌کنند که هویتشان در خطر است (جهانگیری و مساوات، ۱۳۹۲: ۴۳).

عوامل مؤثر در بروز قتل: در خصوص اینکه چرا یک فرد، انسانی را می‌کشد نظرات گوناگونی از سوی دانشمندان ابراز شده است به‌طور مثال، برخی از اخلاقیون و زیست‌شناسان وجود یک کروموزوم (Y) اضافی را در فرد موجب بروز خشونت زیاد می‌دانند همچنین از نظر عده‌ای از روان‌شناسان، تعارض بین «نهاد» و «فرامن» و از نگاه برخی از جامعه‌شناسان، ناکامی و خشونت عامل قتل است (صدیق سروستانی، ۱۳۸۶: ۱۴۰-۱۳۳) تضادگرایان نیز رقابت، ستیز و ناسازگاری افراد با یکدیگر برای دستیابی به منابع کمیاب و محدود را عامل اصلی وقوع قتل می‌دانند پیروان این دیدگاه معتقدند که خشونت، ماهیت طبیعی جامعه بشری است و به علت وجود رقابت و بهره‌کشی در جامعه بشری، قتل به‌عنوان نوعی خشونت امری مورد انتظار و اجتناب‌ناپذیر است.

همچنین از منظر کارکردگرایان، قتل در اکثر مواقع توسط افرادی انجام می‌شود که هم‌بستگی و پیوستگی ضعیفی با جامعه خود دارند در مقابل، افرادی که آمادگی بیشتری برای همسازی با اصول و ارزش‌های پذیرفته شده جامعه دارند کمتر مرتکب قتل می‌شوند به‌علاوه هنگامی که افراد جامعه نتوانند از طریق وسایل مورد قبول جامعه هدف‌های خود را محقق سازند ممکن است از ابزارهای نامشروع استفاده کنند و در چنین شرایطی جرمی نظیر قتل افزایش خواهد یافت (احمدی، ۱۳۸۴: ۱۹۴ و ۱۹۵).

انتقام‌گیری نیز می‌تواند یکی از دلایل عمده قتل به‌شمار رود بسیاری از قاتلان سریالی از شرایط نامطلوبی در زندگی شخصی و اجتماعی برخوردارند و اعتقاد دارند که باید انتقام خود را از جامعه به هر نوعی که شده بگیرند به همین دلیل، بهترین راهی

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

که بتواند آنها را تخلیه روانی کند انتخاب می‌کنند که همان قتل است از نظر این قاتلان، مهم‌ترین علت این کار، انتقام‌گیری و رفع کمبودهای شخصیتی آنهاست محمد بیجه (قاتل کودکان پاکدشتی)، خفاش شب (صیاد زنان و دختران)، مرتضی حنایی (قاتل زنان خیابانی) و اصغر قاتل و امید (قاتلان زنجیره‌ای کرج) از جمله قاتلانی هستند که در چند سال اخیر در ایران اقدام به قتل‌های زنجیره‌ای یا سریالی کرده‌اند (ستوده، ۱۳۹۶: ۱۲۴).

نتایج بررسی علل اقتصادی ارتکاب قتل در ایران (۱۳۹۱) نیز دال بر این است که صنعتی شدن، بیکاری، فقر نسبی و نابرابری درآمدی از جمله متغیرهای مهم و تأثیرگذار بر ارتکاب قتل در ایران است (صادقی و همکاران، ۱۳۹۴: ۸۶ و ۸۷) و خارج شدن از حالت عادی، پنهان کردن جرمی دیگر، اختلافات عقیدتی و اخلاقی، اختلافات قومی و قبیله‌ای، مسائل ناموسی، اختلافات مالی و ملکی (صدیق سروستانی، ۱۳۸۶: ۱۲۵)، مسائل خانوادگی، وجود فرهنگ خشونت و مردسالاری، اعتیاد و ضعف مبانی دینی نیز می‌تواند منجر به قتل شود (بیات، ۱۳۹۲: ۸۸).

علل یا انگیزه‌های قتل: علل عمده قتل‌های به‌وقوع پیوسته را می‌توان با عناوین ذیل

دسته‌بندی کرد:

الف) قتل‌هایی که در هنگام خارج‌بودن فرد از حالت عادی رخ داده است
بیماری‌های روانی، مصرف الکل، مواد مخدر، تنش‌های روحی و روانی و قومی؛

ب) قتل‌های پس از سرقت یا تجاوزجنسی؛ قتل‌هایی که برای پنهان‌کردن خطا یا جرم دیگری به‌وقوع پیوسته است قتل‌هایی که ناشی از اختلافات عقیدتی و اخلاقی اتفاق افتاده است؛

ج) قتل‌هایی که بر اثر اختلاف‌ها و درگیری‌های قومی و قبیله‌ای به‌وجود آمده است، درگیری بین روستاییان و عشایر و غیره؛

د) قتل‌های وقوع یافته بر اثر اختلافات مالی و ملکی مقدم بر سرقت، ناشی از یک شوخی، به خاطر اعتیاد، انتقام‌جویی.

علل عمومی ارتکاب قتل: محققان پس از سال‌های متمادی بررسی و تحقیق توانسته‌اند برخی از عوامل مؤثر در ارتکاب جرم توسط برخی افراد را کشف کنند عوامل مذکور به شرح ذیل است:

الف) عوامل زیستی (زیست‌شناختی): جنس، سن، اندام، عدم تقارن در جمجمه، قیافه، زشتی و زیبایی، نقص خلقت، نوع خون، قدرت، کروموزوم اضافی، عامل ژنتیک، سوابق بیماری؛

ب) عوامل روانی: ترس، بدبینی، خودبینی، خودپرستی، خودخواهی، مهرطلبی غیرعادی، زودرنجی، نفرت، دیرجوشی، کینه، پُرویی، پرخاشگری، کوله‌خردی، سبک‌عقلی، کم‌هوشی، خیال‌پروری، تلقین‌پذیری، سوءظن، تکبر، حرص و آز، جنون ثروت، حسادت، ضعف اراده، جنون اخلاقی، اضطراب، انزواگرایی، برون‌گرایی، عقدهٔ ادیب، عقدهٔ حقارت، محرومیت‌ها، صرع، هیستری، افسردگی، بیماری‌های روانی، ناهنجاری‌های جنسی، اسکیزوفرنی، وسواس، پارانویا و تزلزل شخصیت و...؛

ج) عوامل محیطی: وضع آب و هوا، فصول، شب و روز، منطقهٔ جغرافیایی، شهر، روستا، سرما، گرما، رطوبت، خشکسالی؛

د) عوامل اجتماعی: خانوادهٔ نابسامان، ناسازگاری والدین، طلاق، یتیمی، کم‌محبتی، محبت فوق‌العاده، سابقهٔ تبهکاری والدین یا اجداد، خصوصیات مسکن، کوچه، محله، فساد تحصیلی، معاشران فاسد، بیکاری، نوع شغل، نارضایتی شغلی، تجرد، وضع بد اقتصادی، تورم، تبعیض، ثروت بسیار، عوامل سیاسی، نفوذ بیگانگان، مطبوعات و رسانه‌های گروهی، تعارض فرهنگی، مهاجرت، بی‌عدالتی، ضعف دادگستری، محیط نامناسب زندان، جنگ، الکل، مواد مخدر و... (کی‌نیا، ۱۳۹۲: ۱۳۴).

اگر بخواهیم قتل‌هایی را که در شهر تهران رخ می‌دهد را طبقه‌بندی کنیم به چهار نوع قتل که از بقیه مهم‌تر هستند می‌رسیم که عبارت‌اند از: ۱- قتل‌های ناموسی؛ ۲- قتل‌های خانوادگی؛ ۳- قتل‌های انتقامی (قصاصی)؛ ۴- قتل‌های سریالی یا برنامه‌ریزی شده (همان: ۶۷).

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

یافته‌های تحقیق

نگاهی به آمارهای مربوط به جرائم جوانان در کشور و شهر تهران حاکی از روند رو به رشد جرائم در بین افراد جامعه است.

آمار مقایسه‌ای پرونده‌های واصله در سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۷: در بررسی آمار، بیشترین مورد فوت مشکوک بوده و کمترین مورد نیابت قضایی بوده و سپس قتل عمد بوده است قتل عمد در سال ۱۳۹۳ نسبت به ۱۳۹۴ افزایش یافته و در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۵ افزایش داشته است قتل عمد در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش یافته است که و در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است و در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش یافته است.

در بررسی آمار در سال ۱۳۹۷ وقوع و کشف نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ با کاهش روبه‌رو بوده است در کل بیشترین مورد وقوع و کشف در سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۷ بوده که کمترین مورد وقوع و کشف مربوط به سال ۱۳۹۵ بوده است. از جمله علل و عوامل مؤثر در وقوع قتل در تهران بزرگ را می‌توان به عواملی چون رقابت‌های عشقی، باورهای غلط خانوادگی، سوء برداشت بد زن و مرد از یکدیگر، آفت شاخص‌های اخلاقی، مصرف مواد مخدر، نزاع و درگیری‌های فردی و گروهی، سرقت، ضعف اقدام‌های آموزشی و ناآگاهی خانواده‌ها در زمینه آسیب‌های اجتماعی، ضعف همکاری ادارات و نهادهای علمی - آموزشی، ضعف اقدام‌های فرهنگی و اجتماعی، کم‌توجهی خانواده‌ها به نیازهای اعضاء، ضعف جامعه‌پذیر کردن افراد از سوی خانواده و ضعف در ایجاد توسعه مهارت‌های اجتماعی اشاره کرد؛ در بررسی آمار انواع و تعداد قتل‌ها؛ بیشترین مورد مربوط به سلاح سرد بوده و کمترین مورد مسمومیت است بیشترین مورد کشف شده از آگاهی است که سلاح سرد است و کمترین مورد کشف شده از کلانتری است.

نتیجه‌گیری کلی از یافته‌های تحقیق گویای این است که انگیزه‌های قتل با سلاح گرم، قتل با سلاح سرد و قتل خانوادگی است.

قتل‌های خانوادگی: قربانی اعم از زن یا مرد در آماده‌سازی و وقوع حادثه نقش دارد و اغلب زمینه قتل را مستعد می‌کند بیشتر قتل‌ها پس از انجام مشاجرات طولانی که اغلب دارای سابقه‌ای ممتد است، صورت گرفته؛ قتل‌ها بیشتر در طبقاتی از اجتماع صورت گرفته که اعتقادی به خانواده مدنی و گفتگوی مسالمت‌آمیز برای حل مشکلات نداشته‌اند و تنها راه‌حل را توسل به خشونت و از میان بردن مقتول به شمار می‌آورده‌اند اختلاف سن زن و شوهر و ازدواج ناآگاهانه و ناخواسته دختر، یکی از عوامل مهم بزه‌دیدگی زنان، فرار از کانون خانوادگی، خودکشی و خیانت و همسرکشی است.

قاتلان اغلب در مشاغلی بوده‌اند که طبیعت خشن داشته است؛ قاتلان اغلب در خانواده‌های پدرسالاری رشد کرده‌اند که در آنها شاهد خشونت نسبت به مادر بوده و معتقد شده‌اند که تنها راه‌حل مشکل، توسل به خشونت و در نهایت قتل است فساد اخلاقی زن و هوس‌بازی و پایبند نبودن به اصول اخلاقی و عشق و علاقه به خانه و خانواده یکی از عوامل از هم‌پاشیدگی کانون خانواده و برانگیختن خشم همسر و جریحه‌دار شدن غرور او و در نهایت قتل همسر است.

نتیجه‌گیری

نظم و امنیت جزء ناگزیر و ضروری زندگی است و برقراری آن یکی از وظایف اصلی دولت بلکه اصلی‌ترین کار یک حکومت است، امنیت محقق نمی‌شود مگر با شناسایی عواملی که مخل امنیت جامعه هستند که یکی از این عوامل قتل است. سابقه وقوع قتل را می‌توان از سپیده‌دم تاریخ بشری جستجو کرد؛ زمانی که آدم و حوا به علت ارتکاب عمل نهي شده از بهشت رانده شدند و پسرشان قابیل برادر خود هابیل را به قتل رسانید، جنایت و قتل آغاز شد بر همین اساس می‌توان گفت قتل نفس از جمله جرائمی است که ریشه در پیدایش انسان در روی زمین دارد و شاید بتوان نخستین جرم در تاریخ بشر را قتل عمد تلقی کرد.

در سال‌های اخیر شاهد وقوع قتل‌های زیادی در جامعه هستیم که مرتکبان آن به دلایل و انگیزه‌های گوناگون و با استفاده از روش‌های مختلف این کار را انجام

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

می‌دهند؛ بنابراین با توجه به وضعیت کنونی جامعه به‌ویژه در شهر تهران از آنجایی که پدیده‌های اجتماعی از عوامل مهم و اصلی دخیل در وقوع قتل به‌شمار می‌روند. به نظر می‌رسد قتل و علل منجر به ارتکاب چنین عملی از عوامل اجتماعی مهم و تأثیرگذار بر امنیت اجتماعی است و چنانکه به نظر می‌رسد جامعه مورد بررسی ما به‌خصوص شهر تهران به‌عنوان پایتخت و شرایط و موقعیت ژئوپلیتیکی خاص خود در معرض این آسیب قرار دارد امروزه جامعه‌شناسان با رویکردی نوین، رفتارهای انحرافی مانند ارتکاب به قتل را کشمکش بین فرد و جامعه قلمداد می‌کنند ارتکاب به قتل به‌عنوان یک مسئله اجتماعی آثار نامطلوبی بر روی امنیت اجتماعی جامعه بر جای می‌گذارد.

پیشنهادها

پیشنهادها و راه‌حلهایی مبتنی بر اصول منطقی منتج از یافته‌های تحقیق به‌صورت ذیل توصیه می‌شود: با بررسی و مطالعه وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و در خصوص علل قتل‌های عمدی در شهر تهران در سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۳ باید یادآور شد که در نتیجه شناخت و آگاهی ما نسبت به موضوع بالا به نظر می‌رسد، توجه به موضوع‌های ذیل می‌تواند در کاهش و پیشگیری از وقوع قتل‌ها در شهر تهران مؤثر باشد که عبارت‌اند از:

الف) راه‌کارهای اجرایی

- ۱) جمع‌آوری سلاح از کسانی که از ضوابط تعیین شده نگهداری سلاح پیروی نمی‌کنند؛
- ۲) حضور به‌موقع پلیس در درگیری‌ها و نزاع‌های خیابانی در پیشگیری از وقوع قتل؛
- ۳) استفاده از تجهیزات و فناوری‌های نوین به‌منظور جلوگیری از ورود مواد مخدر به استان؛
- ۴) هماهنگی و تعامل نهادهای اجتماعی، فرهنگی، انتظامی و امنیتی استان در خصوص کاهش مواردی که منجر به وقوع قتل عمد در استان می‌گردد.

ب) راه‌کارهای اجتماعی

- ۱) جلوگیری از مشاغل کاذب؛
- ۲) افزایش میزان کنترل رسمی و غیررسمی در مورد جوانان و نوجوانان؛

- ۳) حل مشکل بیکاری به خصوص قشر جوان و تلاش برای ایجاد اشتغال پایدار؛
- ۴) آموزش خانواده‌ها برای افزایش کنترل رفتار فرزندان به خصوص در مورد دوستانی که با آنها معاشرت می‌کنند؛
- ۵) افزایش تدابیر پیشگیری از بزهکاری مانند کاهش فرصت‌های ارتکاب جرائم؛
- ۶) ایفای نقش فعال‌تر رسانه‌ها در خصوص آگاه‌سازی مردم در مورد نزاع‌های قومی و دوستانه‌ای که اغلب بر سر مسائل جزئی بوده و منجر به قتل می‌شوند؛
- ۷) برگزاری اتاق فکر و دعوت از روان‌شناسان و جامعه‌شناسان و در خصوص کاهش وقوع قتل در سطح استان؛
- ۸) آشنایی بیشتر افراد با آموزه‌های قرآنی و دینی و در نتیجه سعه صدر آنها در نزاع‌ها و دعوای خانوادگی؛
- ۹) تلاش برای برطرف کردن بیماری‌های روحی و روانی موجود در جامعه مورد بررسی؛
- ۱۰) آموزش‌های لازم از طریق نصب بنر و تبلیغات تلویزیونی و همچنین ساخت مستند در این زمینه؛

علل و عوامل وقوع قتل و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی

منابع

احمدی، حبیب (۱۳۹۵)، *جامعه‌شناسی انحرافات*، تهران: سمت.
افتخاری، علی؛ مظاهر قربانی و جابر قره‌داغی (۱۳۹۳)، «بررسی روش‌ها و انگیزه‌های مختلف قتل در تهران بزرگ و عوامل مرتبط با آن از اول مهر ۱۳۸۲ تا آخر شهریور، *مجله علمی پزشکی قانونی*، دوره ۱۱، ش ۴.

صادقی، حسین؛ وحید شقاقی و حسین اصغرپور (۱۳۹۴)، «تحلیل عوامل اقتصادی اثرگذار بر جرم در ایران»، *مجله تحقیقات اقتصادی*، شماره ۱۱، بهار، صص: ۹-۱۱.
عباس‌زاده، محمد؛ محمدباقر علیزاده‌اقدم و رضا اسلامی (۱۳۹۱)، «بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی»، *نشریه دانشکده علوم انسانی و اجتماعی*، سال ۱۴، شماره ۳۳-۳۲.

کی‌نیا، مهدی (۱۳۹۲)، *مبانی جرم‌شناسی*، تهران: دانشگاه تهران.

گلدوزیان، ایرج (۱۳۹۵)، *حقوق جزائی اختصاصی*، تهران: جهاد دانشگاهی.

محسنی، منوچهر (۱۳۹۱)، *جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی*، تهران: طهوری.

Aftabnews ir/fa/tag

Berger, Peter L (2012) *Invitation to Sociology: A Humanistic*

Perspective Garden City, NY: Anchor Books Brookman

www.alborznews Net

